

Jürgen Von Pruer – Venter György Tanárnak lenni

A Magyar Tudományos Akadémia Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Tudományos Testülete kezdettől szorgalmazza a nemzetközi kapcsolatok kiépítését, a közös kutatásokat. A testület Neveléstudományi Munkabizottsága külföldi szakemberekkel alakított ki tevékeny együttműködést, és a bizottság által létrehozott „*Empirikus neveléstudományi munkacsoport*” folyamatossá tette a neveléstudományokkal foglalkozó hazai és külföldi tudósokkal való kapcsolattartást. Ennek a gyümölcsöző együttműködésnek bizonyítéka a szerzők közös munkája. A szerzőpár olyan pedagógiát művel, mely egyaránt támaszkodik pszichológiai, szociológiai módszerekre, emberközpontú, személyre irányuló, egyszóval humanisztikus nevelést tűz ki célul, amely újra súlyt helyez a tanár személyiségére, emberi alkatára – olvashatjuk a kötet előszavában.

A munka szerkesztési indítékaihoz szükséges megismerni, hogy a Német Szövetségi Köztársaság Művelődésügyi Minisztériuma megbízást adott összefoglaló tanulmány készítésére, amely a gimnáziumi tanárok iskolára, oktatásra vonatkozó elképzeléseit, pedagógiai koncepcióit vizsgálja. Ugyanakkor a szerzők fontolgatták, hogyan lehetne az oktatási, tanítási és tanulási kutatások végkövetkeztetéseit tematikailag is súlypontosva a szakmai közösség elé tárni. Arra is törekedtek, hogy az empirikus kutatás gazdag anyagából úgy merítsenek, hogy azok információkat nyújtsanak a tanárszerep kialakításáról és az erre vonatkozó tanári ítéletekről.

A könyv mondanivalója három részre tagolható: az első fejezetben áttekinthetően utalnak a szerepelméleti, valamint a tanárok szerepével kapcsolatos elgondolások kiválasztott szempontjaira. A második fejezetben elemzik a szóban forgó empirikus kutatásokat bemutató pedagógiai irodalmat úgy, hogy az milyen mértékben adhat áttekintést a tanárok szakmai feladatairól, gondolkodásáról, cselekvéséről. A harmadik fejezetben összefoglalják az irodalom alapján kapott legfontosabb eredményeket, s a jövőbeli kutatásokat fogalmazzák meg.

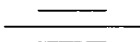
A szerepelméleti elgondolások ismeretében és a pedagógiai, valamint szociálpszichológiai elméletek és modellek segítségével a következtetések egész sora fogalmazható meg. 1) Az a nyomás, amely a nyilvános viták során a tanárok társadalmi elfogadására nehezedik, a szerepnormák olyan diffúzitásával jár együtt, mely a különböző társadalmi csoportok elvárásai következtében a szerepvétél fontosságát és mélységét negatívan befolyásolja. 2) A tanári szerep többdimenziós struktúrája a szerepek közötti konfliktusokhoz vezet. 3) A tanár szubjektív elvárásai és a pedagógiaiantomániára biztosított joga közötti különbségből különös feszültség adódik. A szerepek közötti konfliktus konstruktív és innovatív kezelése ott várható, ahol a közoktatáspolitikai reformoktól a tanárok a konfliktus csökkentését remélik.

Az elfogadott tanulmányok arra utalnak, hogy a tanári hivatás különösen feltűnő ismertetőjege, hogy „olyan hivatásról van szó”, melynek szerkezetében fontos a nagymértékű kognitív dominanciák kibírása és feldolgozása. E foglalkozással szemben támasztott társadalmi és szakmai elvárások azáltal tűnnek ki, hogy a szerep mindenkorai képviselőjétől elvárják, hogy majdnem „ideális” ember legyen. A publikációk azt is kimutatták, hogy a szakmai képzés első fázisába belépők és a pályakezdők egyaránt teljes mértékben azonosultak a fenti elképzeléssel. Nem csodálkozhatunk azon, hogy a pályakezdők közel éli meg a pályakezdést problémákkal zsúfoltnak, illetve válságosnak. Ezt a körülményt az is nehezíti, hogy az iskola intézménye mindaddig nem fejlesztette ki a rendszeres segítségnyújtási stratégiákat.

Majdnem teljes bizonyossággal ki lehet jelteni, hogy a 70-es és 80-as években a szakmai ethosz és a pedagógiai normaorientáltság dimenziójának vonatkozásában változás, hangsúlyeltolódás történt. Míg az 50-es évek és a 60-as évek első felének tanulmányai a tárgyi és a szaktárgyi vonatkozásokat hangsúlyozták, mára inkább a tanuló, a személyiség vonatkozású célok a dominánsak.

A kutatás további céljaiban megjelenik az is, hogy segítséget nyújtsanak a tanároknak abban, hogy az egyénre irányuló tanítási-tanulási kultúrát illetően a sokoldalú oktatáshoz tudatosabb reper-toárt alakítsanak ki.

A kötet tárgya szerint nem könnyű olvasmány, az igényes olvasói réteg számára azonban a szakmai útkeresés szellemi izgalmát ígéri.

DR. DOMOKOS JÁNOS
Fővárosi iskolaszanatórium
Budapest

A millicentenáriumi év egyik legnagyobb könyvsikere

„A MAGYAROK BEJÖVETELE”

A nemesveretű mű Feszty Árpád hasonló című munkájával, valamint a honfoglalásról szóló tanulmányokkal, három nyelvű magyarázószöveggel került a nagyközönség elé. Feszty Árpád munkájának teljes reprodukcióját tartalmazza. A két egységből álló könyv *első részében* kerül bemutatásra: Feszty élete és munkássága, a Körkép története a millenniumtól a millicentenáriumiig, a panorámakép összegző kritikája, restaurálása, 6 fő részének elemzése, valamint honfoglalás-történet a Hóman-Szekfű-féle leírások szerint. A kötet *második részében* 3,65 m hosszú, 33 cm magas leporellóban színes mellékletként kerül bemutatásra a valóságban 120 m hosszú és 15 m magas körkép és dioráma. A kitűnő minőségű leporelló a könyvből kiemelhető, s akár poszterként iskolai tanteremben vagy másutt esztétikus műalkotásként is elhelyezhető.

A teljes pompájában ragyogó Feszty-körkép napjainkban, mint köztudott, legméltóbb helyre került az Ópusztaszeri Nemzeti Emlékpark jurtát formázó nagyszerű kiállítócsarnokába, melyet kimondottan a panorámakép részére építettek: megörökítve a Honfoglalás kiemelkedő eseményét, az első magyar országgyűlés színhelyén.

„Nagyon szeretnénk, ha egyszer minden magyar megnézné a festményt, és leróná kegyeletét a valóságos és képzeletbeli őseink előtt” – jegyzi meg a könyv előszavában *Esztergályos Jenő*, aki nemcsak kiadója a kötetnek, hanem szerkesztője is. Példás gesztusként a dizskiadásból az ország valamennyi általános iskolájának küldött egy diszpéldányt. „Így legalább elérjük – tette még hozzá a kiadótulajdonos – hogy tantermeinkben nemcsak a popsztárok, hanem – a reprodukció jóvoltából – a magyar honfoglalás is a falakra kerülhet. – Mindenesetre, illik tudni, hogyan képzelték el a múlt században őseinket.”

Feszty Árpád (1856-1914) – Jókai Mór nevelt lányát – Jókai Róziát vette feleségül, s a nagy íróval együtt laktak a Bajza utcai palotában. A magyar író tanácsokat is adott a tervezett műhöz. A körkép több jelenetében is Jókai regényeinek képi megjelenítései láthatók. A munkán több mint 20 ismert művész dolgozott (1892-94), a millenniumra készülve, a Feszty bátyja által – a mai Szépművészeti Múzeum helyén – épített épületben. Feszty Árpád körképe az egyik legmagasabb művészi színvonalú panoráma a világon, mely egyben a múlt századi romantikus festészet legrangosabbjai közé sorolható.

A könyvből – többek közt – megtudhatjuk, hogyan készült a Feszty-körkép, de nyomon követhetjük kalandos történetét a millenniumtól a millicentenáriumiig. Mivel Szer-Pusztaszer-Ópusz-